

Debatě o certifikaci státních lesů pomůže racionální diskuze, ne skandalizující výkřiky či obviňování

Komentář FSC ČR k prohlášení Agrární komory (<http://www.silvarium.cz/lesnictvi/agrarni-komora-vyderacska-kampan-o-certifikaci-dreva-poskozuje-ceske-lesnictvi>)

Brno, 29. 8. 2017

FSC ČR upřednostňuje racionální a věcnou diskuzi nehledě na to, ze které strany sporu o certifikaci státních lesů pochází. Té se ve svých vyjádřeních držíme a budeme i nadále. **Věříme, že slušnost je významnější hodnotou než skandalizující prohlášení.** Proto je pro nás poněkud obtížné reagovat na text Agrární komory („Vyděračská kampaň o certifikaci dřeva poškozují české lesnictví“). Přesto se k tomuto textu, ve kterém místy spíše než argumenty převládají právě podobná tvrzení, popř. se text věnuje věcem, které nemají s FSC absolutně nic společného s cílem ho poškodit, s odstupem vyjádříme.

FSC má podle Agrární komory znamenat „zvýšení byrokracie, snížení konkurenceschopnosti českého lesnického a dřevozpracujícího průmyslu a riziko poklesu počtu pracovních míst v oboru.“ Jen komplikovaně lze uchopit racionální základ toho, proč by se měla snížit konkurenceschopnost dřevozpracujícího průmyslu tím, že mu **státní lesy nabídnou FSC certifikovanou surovinu, kterou potřebuje a veřejně deklaruje její velký nedostatek.** A při množství vyváženého českého surového dříví bez přidané hodnoty a ve světle **příplatků za FSC surovinu** je to hůře pochopitelné i v lesnickém sektoru. Záhadou zůstává, jak dostatek české FSC suroviny ohrozí pracovní místa, když už nyní **dotčení zpracovatelé uvádí, že mohou díky jejímu nedostatku v ČR přijít o zakázky.** Budou tak **nuceni FSC surovinu dovážet,** což znamená **omezení jejich konkurenceschopnosti, zátěž pro životní prostředí** a následně **hrozbu ztráty několika tisíc pracovních míst.** Narážky na zvýšení byrokracie v prohlášení Agrární komory zase směřují k duální certifikaci lesů (jak v textu uvádí např. František Kučera ze Sdružení vlastníků obecních lesů, na které ale tato diskuze o certifikaci státních lesích zaměřena není). Tu ovšem nikdo nepožaduje. K tomu v textu padají vyjádření o „zeleném byznysu“ od osob spojených s PEFC, kterému nyní státní lesy platí přímo pětikrát více než by platily systému FSC, což je poněkud absurdní.

Ale konkrétně k argumentům v textu, ať již jsou podány jakoukoliv formou. Jako první je zmíněno působení FSC v jiných než evropských krajinách. **Samozřejmě, FSC se zaměřuje i na ohrožené světové lesy mimo Evropu, v tom je jeho další přínos.** I proto, že v těchto zemích **jde zpravidla nad legislativní požadavky** s cílem zlepšit stav tamních lesů či je lépe **připravit na probíhající klimatické změny,** které příliš nezajímají hranice států a jejich legislativa. Podobné nároky jako má FSC jdoucí nad tamní lesnické zákony však většinou neplatí pro jiné certifikační systémy lesního hospodaření, které v těchto zemích taktéž působí. Jen to jejich představitel kritizující za tento fakt paradoxně FSC zapomněl jaksí dodat. Když se pak snaží relativizovat úroveň mimoevropských standardů FSC tak zapomíná zmínit, že např. v často uváděném Rusku sice FSC povoluje holoseče ve větší míře než v ČR, ale jak ruský lesní zákon, tak PEFC, který zde má certifikovány miliony hektarů lesa, je neomezují vůbec! Naopak v České republice pak FSC směřuje v některých aspektech k typu lesního hospodaření, které je obvyklé v Bavorsku či Rakousku a nepožaduje např. v nejméně zmiňovaném indikátoru holých sečí více než legislativa v těchto zemích. A to, že se v mezinárodním srovnání jednotlivé standardy certifikací liší je samozřejmě (navíc růstové podmínky a dřevinná skladba lesů je často zcela

jiná) – jenže daleko více u PEFC než u FSC, což je jedním z důvodů, proč se IKEA, jejíž požadavek na recyklované či FSC zdroje text uvádí, rozhodla pro FSC.

Prohlášení Agrární komory dále obsahuje již několikrát vyvrácenou spekulaci o „stovkách či tisících milionů“ výdajů navíc pro státní lesy za zavedení FSC. Přímé náklady na certifikaci FSC jsou při rozloze Lesů ČR nižší než má stávající PEFC. To je fakt. A pro spočítání celkových (a tedy i nepřímých) nákladů nevypracovaly jedinou dostupnou analýzu výhodnosti certifikací dle platného českého standardu FSC, který náklady přechodu na FSC přírodě blízké lesní hospodaření snižuje. Nehledě na to, že dle veřejných vyjádření majitelů a lesníků hospodařících systémem FSC jsou tyto čísla mnohonásobně přemrštěná. A to ani nyní nebereme v úvahu, že za FSC certifikovanou surovinu připlácí.

Jednou z nejdůležitějších charakteristik certifikací lesního hospodaření je, že **jsou dobrovolnými nástroji**. Výběr certifikace je v demokratické společnosti svobodnou (a tržní) volbou dané soukromé firmy či společnosti na základě dodavatelsko-odběratelských vztahů a přání zákazníků. A vzhledem k tomu, že **FSC je mezi zpracovateli téměř třikrát více rozšířeno než PEFC, má v posledních pěti či deseti letech větší růst ve všech ukazatelích** (počet firem, plocha lesů v zahraničí), bylo **pouze otázkou času, kdy se tento nepoměr v rozloze certifikovaných lesů projeví v českém prostředí**, kde je již dlouhá léta výrazný nedostatek FSC suroviny. České **státní lesy** to nebraly na vědomí, přestože objem poptávky po FSC surovině (více než 380 000 m³) z nich nyní už činí **jediného českého lesního vlastníka, který může tento problém efektivně vyřešit**. Přesto jsme bohužel v situaci, kdy **státní lesní podniky** svým postojem zpracovatelům **nedávají na výběr a říkají jim jakou certifikaci mají chtít**. Jenže zatímco u soukromé firmy v demokratické společnosti leží volba certifikace pouze na ni, **státní podniky by měly pomoci naplňovat cíle definované státní politikou k nimž nesporně patří podpora podnikatelského prostředí a jeho konkurenceschopnosti**. Nyní se však spíše posiluje nejistota v soukromé podnikatelské sféře (působící většinou na venkově) s možnými výše zmíněnými negativními důsledky pro dřevozpracovatelský (či zde nábytkářský) sektor, jak se ostatně několikrát vyjádřili i jeho zástupci. „Dobrovolné rozhodnutí“ zpracovatelů si vybrat certifikaci, o kterém se v prohlášení Agrární komory píše, je tak spíše v České republice jen abstraktní iluzí.

FSC ČR věří v racionální a věcnou debatu o možnostech FSC certifikace státních lesů. To nutně nevyžaduje ani jejich duální ani celoplošnou certifikaci, ale například diskuzi nad výběrem vhodných lesních správ a majetků, kde by byl přechod na přírodě blízké lesní hospodaření nejvhodnější (jak environmentálně, tak ekonomicky). Tak, aby bylo možno zpracovatelům nabídnout potřebnou FSC surovinu a podpořit tak jejich konkurenceschopnost na straně jedné a pracovní místa na straně druhé.

Víme, že mnoho českých lesníků hospodaří příkladně a nepokládáme za účelné tento fakt kdekoliv a kýmkoliv zpochybňovat. Víme také, že mnoho českých lesníků hospodaří přírodě blízce a standardy FSC, které z takové péče o les vycházejí, jsou pro ně běžné, ať již jsou či nejsou certifikovaní. Je však také pravdou, že zdravotní stav českých lesů se od roku 2000 nelepší, jak konstatuje i poslední Zpráva o životním prostředí MŽP (a podobně Zelená zpráva 2015 – např. v narůstajících nahodilých těžbách z biotických a abiotických činitelů atd.). A že **FSC může být nástrojem, který přispěje ke tomuto zlepšení stavu lesů a lépe je připraví na změny klimatu** (dle schváleného Národního akčního plánu adaptace na změnu klimatu),

konstatovala nedávno i **Komise pro životní prostředí Akademie věd České republiky**.¹ I proto FSC ČR vnímá tuto diskuzi (bohužel někdy spíše v médiích místo u jednacího stolu) jako možnost dalšího rozvoje lesnictví a také příležitost zvýšit povědomí veřejnosti o lesích a jejich dřevoprodukčních i mimoprodukčních funkcích, které pozitivně ovlivňují naši krajinu i náš život. Věříme, že tak se tak veřejnost třeba více dozví i o problémech, které lesnictví tíží již řadu let – např. přemnožená zvěř, kůrovcová kalamita na severní Moravě a ve Slezsku, nedostatečně množství lidských zdrojů v oboru, podpora malého a středního dřevozpracovatelského průmyslu závislého na lesnictví a tedy zpracování českého dřeva s přidanou hodnotou.

Lesnický sektor může čelit obtížím, ale **společným úkolem by mělo být hledání cest k řešení a ne hloubení příkopů, které jsou tvořeny zkreslenými a skandalizujícími výroky**, navíc v některých případech od osob, jež se svým nepravdivým hodnocením FSC mohou dopouštět klamavé a nedovolené srovnávací reklamy v rámci nekalé hospodářské soutěže. Rádi proto poskytneme relevantní informace o FSC a spolupráci každému, kdo se na nás obrátí, včetně Agrární komory. Doufáme, že se tak posílí věcná rovina této diskuze.

Tomáš Duda
FSC ČR

---

¹ <http://nasekrajina.eu/2017/08/29/komise-zivotni-prostredi-av-cr-vydala-stanovisko-k-parlamentnim-seminarum-lesich/>